

СТАНОВИЩЕ

от доц. д-р Мария Георгиева Стоянова – доцент в Университета за национално и световно стопанство

на дисертационен труд за присъждане на образователната и научна степен 'доктор' в област на висше образование **3. Социални, стопански и правни науки** професионално направление **3.8. Икономика** докторска програма **Политическа икономия**

Автор: . Блага Петрова Маджурова

Тема: Социалните трансфери – фискален натиск и социална поносимост”.

Научен ръководител: проф.д-р Йордан Христосков от същата катедра. катедра „Икономически науки” на ФИСН при ПУ.

..

1. Общо представяне на процедурата и докторанта

Определена съм за член на настоящото научно жури, със заповед №.РЗЗ-866 от 02.03.2017 г на Ректора на ПУ „П.Хилендарски”, за осигуряване на процедура за защита на дисертационен труд на тема „Социалните трансфери – фискален натиск и социална поносимост” за придобиване на образователната и научна степен „доктор” в област на висше образование 3. Социални, стопански и правни науки, професионално направление 3.8. Икономика, докторска програма Политическа икономия.

Запозната съм с предоставения ми пълен комплект материали, съдържащ всички документи, изисквани от чл.36 /1/ на Правилника за развитие на академичния състав на ПУ, в т.ч. приложените към тях публикации от списъка на научните публикации по темата на дисертацията.

Автор на дисертационния труд е Блага Петрова Маджурова, докторантка в редовна форма на обучение към катедра „Икономически науки” на ФИСН при ПУ, с научен ръководител проф. д-р Йордан Христосков от същата катедра.

Докторантката е възпитаник на УНСС в ОКС „бакалавър” (2008) и на Медицинския университет в Пловдив в ОКС „магистър” (2010). През периода март

2014- февруари 2017 г. е редовна докторантка в програмата по политическа икономика на катедра „Икономически теории” при ПУ. Прави положително впечатление, че притежава висока компютърна грамотност и владее английски, немски, испански и руски езици. Важно е да се подчертае също, че докторантката има натрупан трудов опит като експерт в публичната и държавната администрация - в община Пловдив /2008 г; 2009-2011 г/, в Министерството на икономиката и енергетиката /2012 -2013г/, началник на Политическия кабинет на вицепремиера по социалната политика през 2014 г. Има натрупан опит и по проекти от различни оперативни програми.

2. Актуалност на тематиката

Обхватът и посоката на социалните трансфери са конкретен израз на осъществяваните преразпределителни процеси и винаги са били актуални за всяка икономика и общество. В нашето съвремие тяхната актуалност става все по-значима поради кризата, негативните демографски процеси, масовата бедност, нарастващото дългово финансиране и несигурност и ниското равнище на ефикасност на социалната политика.

На този фон **целта** на дисертационния труд е формулирана точно и ясно, макар и малко обстоятелствено. Изведени са 10 задачи, които произтичат от поставената цел. Очаквано и с основание, обект на изследването са социалните трансфери, а предмет – фискалният натиск, който социалните трансфери оказват върху консолидирания бюджет на държавата от една страна и от друга, поносимостта на обществото при провежданата политика на фискална консолидация, целяща тяхното ограничаване.

Докторантката защитава **тезата**, че политиките на социални трансфери и фискална консолидация не трябва да се противопоставят, а да се разглеждат като поддържане на обществено приемлив баланс между тези две страни (с.2). В тази връзка се очертава и основния изследователски въпрос – как се определят границите на фискалния натиск и социалната поносимост. Тук следва да се отбележи важен положителен момент, който насочва вниманието не само към тяхното състояние, но и към тяхната динамика под променливото въздействие на макроикономическата, социалнополитическата и демографската среда.

3. Познаване на проблема

Дисертантката демонстрира познаването на проблема още с предложената структура на дисертационния труд и неговата логика. Очевидно е, че такъв поглед върху изследвания проблем може да представи само от млад изследовател с отлична теоретична подготовка и високо равнище на информираност по темата. Показателно е, че дисертантката е използвала 155 литературни източника, от които 94 на чуждестранни автори, доклади на международни организации (МОТ, Евростат, Европейската комисия и др.), списания и др. Тази висока информираност ѝ е позволило да се ориентира в постигнатото равнище на изученост на проблема и върху тази основа да надгражда своите обобщения и препоръки. Впечатлява положително прецизно направените класификации, схеми и структури на разходите (по данни от българската статистика и по данни на Евростат – ЕИ и SILK) и професионалният анализ към тях, което определено разкрива многопластовото познаване на изследвания проблем.

4. Методика на изследването

Възприетата методология на изследването съответства на неговата същност и характер. Дисертантката преценила правилно, че не би могла да изследва взаимовръзките и взаимодействията между социалните трансфери и политиките на фискална консолидация без помощта на системния, комплексния и процесния подход.

Използваните методи на изследване също напълно отговарят на обекта и предмета на изследването. Те са приложени диференцирано за очертаване на резултатите от фискалния натиск (статистически методи и сравнителен анализ), за разкриване действителната природа на социалните трансфери (причинно-следствения анализ) и др., което дава възможност получените резултати да се оценят като научни и достоверни.

5. Характеристика и оценка на дисертационния труд и приносите

Още в самото начало, на много добро теоретично равнище е изяснена същността, функциите и проблемите, свързани със социалните трансфери. Задълбочено и аргументирано е анализирана връзката между социалните трансфери и ограничаването на бедността. Приведени са както теоретични, така и емпирични аргументи, които недвусмислено показват какво е равнището на трансферната ефективност, пречупена през призмата на фискалната дисциплина и факторното въздействие на политиката, икономиката и демографското състояние.

Във **втората глава** на първо място компетентно е изяснена финансовата страна на социалните трансфери в цялата ѝ сложност, свързана с финансовата политика от една страна, от друга с двойствената им природа и от трета, с прилагането на методическите подходи за оценка на ефективността на социалните трансфери по модел на МОТ. Коректното прило-

жение на корелационния, регресионния и сравнителния анализ на социалните трансфери в България е позволило да се получат научни резултати за тяхното равнище по отношение на ЕС и риска от бедност. Като положителен момент в тази глава на дисертацията следва да се отбележи богатата информационна база и нейното прецизно представяне от статистическа гл.т. в таблици, фигури и собствени схеми.

В **трета глава** са анализирани важни връзки и взаимодействия между фискалния натиск и социалната поносимост по хоризонтала и по вертикала от гл.т. на секторните социални политики: пенсионна, здравна, социално подпомагане, пазар на труда. В теоретичните, както и в приложните проблеми на социалните трансфери и секторните социални политики дисертантката с основание включва тези, свързани с макроикономическите дисбаланси в българската икономика (структурата на държавните приходи, структурните несъответствия на трудовия пазар и др.).

В заключението дисертантката показва способността си да обобщава получените резултати и да идентифицира проблеми, да търси верни и възможни решения за усъвършенстване на социалната практика в тази област.

Запознаването ми с дисертационния труд ми дава основание да отбележа, че посочените от дисертантката приноси, произтичат от анализа на проведеното изследване. Разкритите връзки и взаимодействия между социалните трансфери чрез фискалния натиск и консолидирания бюджет обогатяват съвременната теория. Същото значение имат и установените връзки и взаимодействия между фискалния натиск и социалната поносимост. Като теоретичен принос разглеждам и оригиналната класификация на социалните трансфери според приноса им за нарастването на БВП, както и акцентирането върху динамичния характер на обществено приемливите социални и фискални политики.

Методологичният и практико-приложният характер на останалите приноси, посочени от дисертантката имат също своята важност и значимост, доколкото повишават възможностите за качествен анализ, а от там и за дефиниране на необходимите реформи.

6. Преценка на публикациите и личния принос на докторанта

По темата на дисертацията да направени 3 публикации. Едната от тях е в сборник с доклади от международна научна конференция. Другите две са в авторитетни научни списания (едната на английски език). Чрез тях младата изследователка се представя на академичната общност, а публикуваният текст служи за верифициране на получените резултати.

7. Автореферат

Авторефератът отговаря на съдържанието на дисертационния труд и дава представя за проведеното изследване и получените резултати.

8. Препоръки за бъдещо използване на дисертационните приноси и резултати

1. Изключителната актуалност на изследвания проблем и получените резултати дават основание с дълбока убеденост да препоръчам **дисертационния труд да се публикува**.

2. Да се предостави кратък доклад на съдържанието на дисертацията на заинтересованите ведомства.

3. Дисертантката да продължи своята изследователска работа, свързана със социалните трансфери в образованието, въпреки особеностите на образователните трансфери по отношение на социалната поносимост.

ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Дисертационният труд съдържа приноси, обогатяващи съвременната наука в дадената област, както и приноси от методологичен и практико-приложен характер. Те са оригинални по своя характер. Отговарят на всички изисквания на Закона за развитие на академичния състав в РБългария и Правилника за неговото приложение в ПУ"Паисий Хилендарски". Представените материали и дисертационни резултати напълно отговарят на специфичните изисквания на факултета по „Икономически и социални науки”.

Получените резултати от дисертационното изследване разкриват, че докторантката Блага Петрова Маджурова има отлична теоретична подготовка и професионални умения по научната специалност „политическа икономия”, както и качества и умения за самостоятелно провеждане на научно изследване.

На това основание с **убеденост давам своята положителна оценка** за проведеното изследване, представено от рецензираните по-горе дисертационен труд, автореферат, постигнатите резултати и приноси и **предлагам на уважаемото Научно жури да присъди образователната и научна степен „доктор” на Блага Петрова Маджурова** в област на висше образование 3. Социални, стопански и правни науки, професионално направление 3.8. Икономика, докторска програма Политическа икономия.

12 април 2017 г.

Изготвил становището:
(доц.д-р Мария Стоянова)